Latvija

OECD Starptautiskais mācību vides pētījums *(Teaching and Learning International Survey - TALIS)* ir lielākā starptautiskā skolotāju un skolu direktoru aptauja. Apkopojot starptautiski salīdzināmu informāciju, pētījums nodrošina, ka skolotāju un skolu direktoru viedokļi tiek pārstāvēti izglītības politikas veidošanā.

TALIS balstās tikai uz pašnovērtējumu, kas atspoguļo respondentu uztveri, un to var ietekmēt sociālais un kultūras konteksts. Tāpēc starpvalstu salīdzinājumi jāinterpretē piesardzīgi.

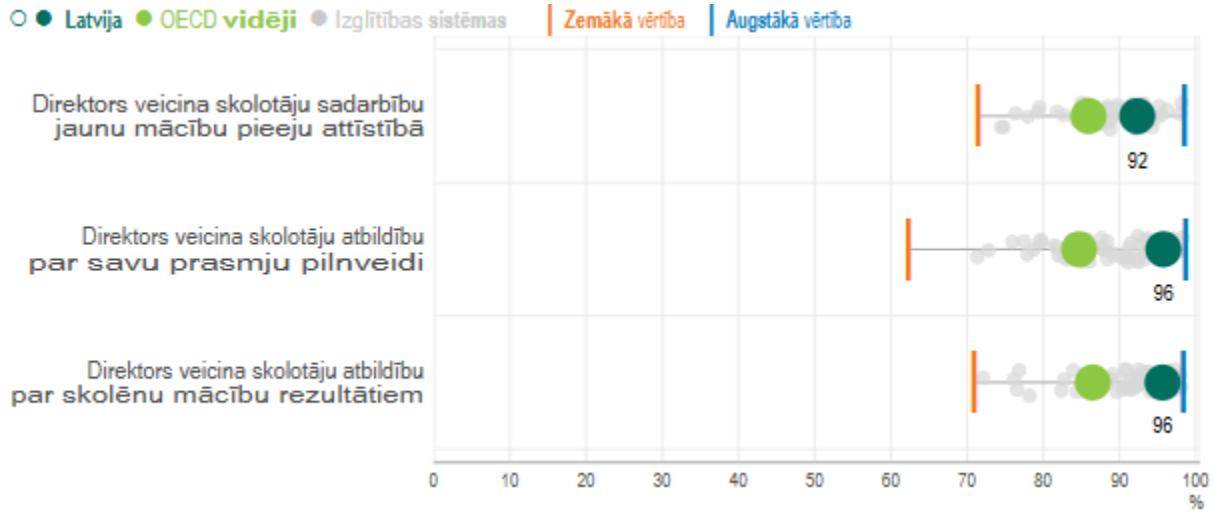
Šajā aprakstā apkopoti secinājumi, kas balstīti atbildēs, ko 2024. gadā sniedza pamatizglītības otrā posma (7.-9. klašu) skolotāji un direktori. Tajā sniegti komentāri tikai par statistiski nozīmīgām atšķirībām vai izmaiņām.

Augsts vadošās lomas novērtējums ir svarīgs

- TALIS definē direktoru vadošās lomas novērtējumu, balstoties skolotāju aptaujas rezultātos par to, kā direktori vada mācību procesu un attiecības. Vadošā loma mācību procesā nozīmē to, ka direktori mudina skolotājus pilnveidot savas prasmes, savstarpēji sadarboties un uzņemties atbildību par skolēnu mācību rezultātiem. Vadošā loma attiecībās nozīmē direktoru aktīvu lomu kopīga redzējuma, iekļaujošas lēmumu pieņemšanas un pozitīvu profesionālo attiecību veicināšanā.

1. attēls. Direktoru vadošā loma mācību procesā, balstoties uz skolotāju aptauju

Pamatizglītības otrā posma (7.-9. klašu) skolotāju īpatsvars, kuri "piekrīt" vai "pilnībā piekrīt" šādiem apgalvojumiem par skolas direktoru

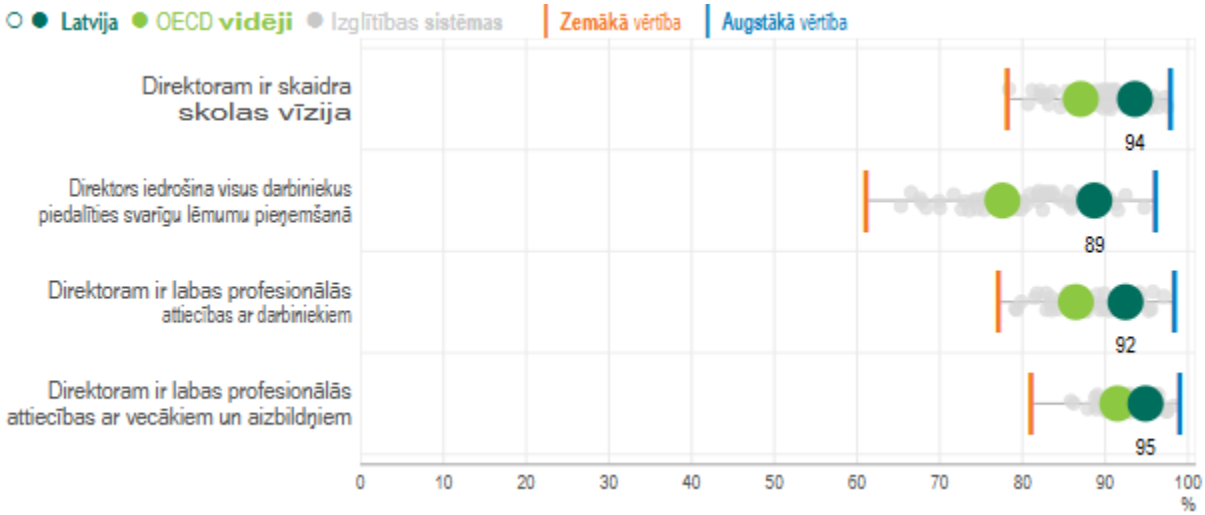
Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 1.2 tabula.

- Latvijā 92% skolotāju 'piekrīt' vai 'pilnībā piekrīt', ka direktors veicina skolotāju sadarbību jaunu mācīšanas pieeju sagatavošanā, kas ir lielāks īpatsvars nekā OECD valstīs un teritorijās ar pieejamiem datiem (turpmāk – "OECD vidējais rādītājs") (86%). Turklāt 96% skolotāju ziņo, ka skolas direktors nodrošina, ka skolotāji uzņemas atbildību par savu mācīšanas prasmju pilnveidi (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 85%), un 96% uzskata, ka direktors veicina skolotāju atbildību par skolēnu mācību rezultātiem (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 86%).

Ierobežota lietošana - À usage restreint

2. attēls. Direktoru vadošā loma savstarpējās attiecībās iestādē, balstoties uz skolotāju aptauju

Pamatizglītības otrā posma (7.-9. klašu) skolotāju īpatsvars, kuri "piekrīt" vai "pilnībā piekrīt" šādiem apgalvojumiem par skolas direktoru

Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 1.3. tabula.

- Latvijā 94% skolotāju 'piekrīt' vai 'pilnībā piekrīt', ka direktoram ir skaidra skolas vīzija (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 87%), 89% piekrīt, ka direktors iedrošina visus darbiniekus piedalīties svarīgo lēmumu pieņemšanā (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 78%), 92% piekrīt, ka direktoram ir labas profesionālās attiecības ar skolas personālu (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 86%), un 95% piekrīt, ka direktoram ir labas profesionālās attiecības ar vecākiem vai aizbildņiem (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 91%).

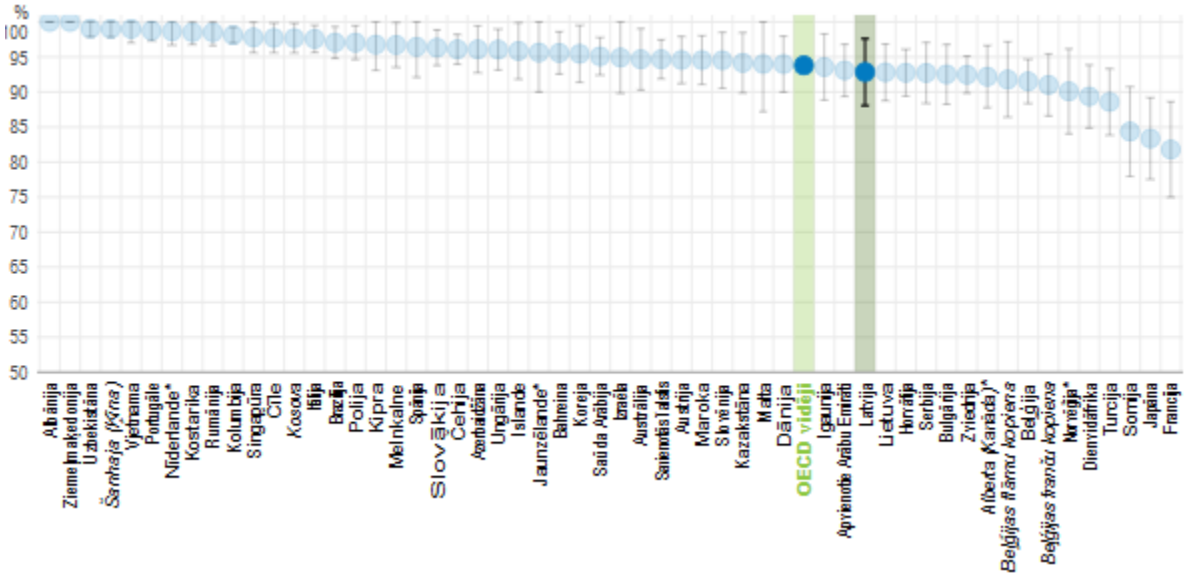
- Direktora vadošās lomas novērtējums ir saistīts ar skolas vidi, kas atbalsta mācīšanu un mācīšanos, kā arī labākus profesionālos rezultātus skolotājiem. OECD vidējie rādītāji liecina, ka skolās ar augstāk novērtētu vadību skolotāji retāk vēlas pamest profesiju un tajās ir mazāks skolotāju trūkums.

Ierobežota lietošana - À usage restreint

Sekmīgie direktori tiek vērtēti augstāk

3. attēls. Direktoru apmierinātība ar darbu

Direktoru īpatsvars, kuri "piekrīt" vai "pilnībā piekrīt", ka kopumā ir apmierināti ar savu darbu

Piezīme: * Aplēses jāinterpretē piesardzīgi, jo pastāv lielāks nesniegto atbilžu novirzes risks.
95% ticamības intervāls parāda vidējo rezultātu nenoteiktības pakāpi. Tas parāda, cik precīzs ir novērtējums: šaurāki intervāli norāda uz lielāku precizitāti, bet platāki intervāli – uz lielāku nenoteiktību.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 2.22. tabula.

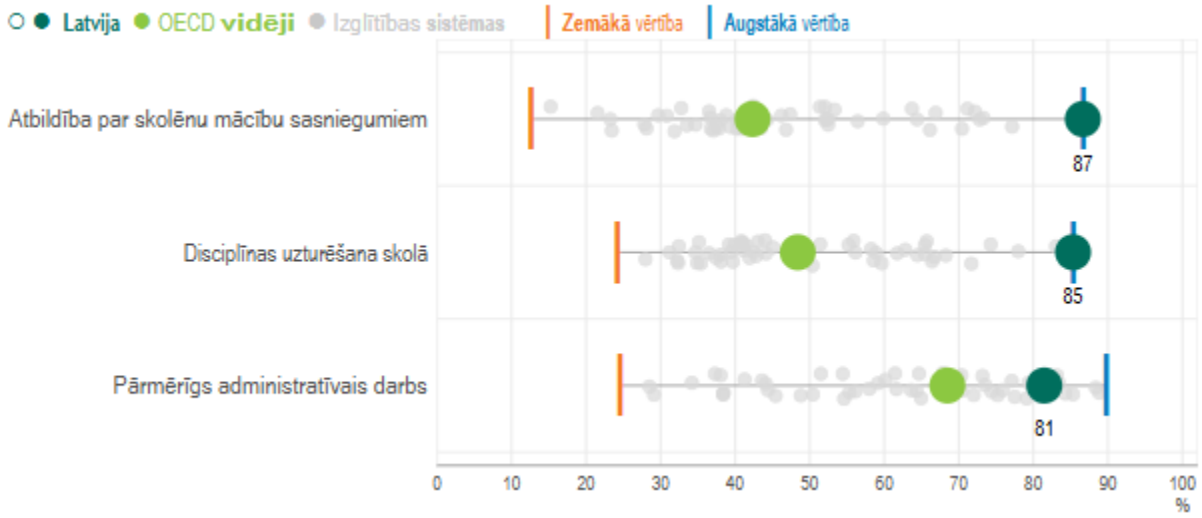
- Latvijā to direktoru īpatsvars, kuri kopumā ziņo, ka ir apmierināti ar savu darbu, ir 93% (līdzīgi kā OECD vidējais rādītājs: 94%). Latvijā šis rādītājs laika periodā no 2018. gada līdz 2024. gadam nav mainījies, kamēr OECD vidēji tas samazinājies par 2 procentpunktiem.

- Vidēji OECD valstīs direktori, kuri pauž apmierinātību ar savu darbu, skolotāju aptaujā parasti tiek augstāk vērtēti gan mācību, gan attiecību jomā. Direktori, kuri jūtas atbalstīti un apmierināti, var būt izdevīgākā stāvoklī, lai vadītu un veidotu ciešas attiecības ar skolotājiem. Skolotāju novērtējums savukārt var stiprināt direktoru apmierinātību ar darbu un efektivitātes sajūtu.

Ierobežota lietošana - À usage restreint

4. attēls. Visbiežākie direktoru stresa avoti Latvijā

Pamatizglītības pakāpes skolu direktoru īpatsvars, kuriem sekojošais ir "diezgan liels" vai "ļoti liels" stresa avots

Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 2.34. tabula.

- Latvijā 79% direktoru savā darbā piedzīvo "diezgan lielu" vai "ļoti lielu" stresu (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 61%).
- Latvijā visbiežāk ziņotie stresa avoti ir: atbildība par skolēnu mācību sasniegumiem (87%), disciplīnas uzturēšana skolā (85%) un pārmērīgs administratīvais darbs (81%). Vidēji OECD izglītības sistēmās direktori visbiežāk ziņo par stresu pārmērīga administratīvā darba dēļ (68%), atbildīgo iestāžu mainīgām prasībām (56%) un vecāku un aizbildņu iniciēto jautājumu risināšanu (53%).

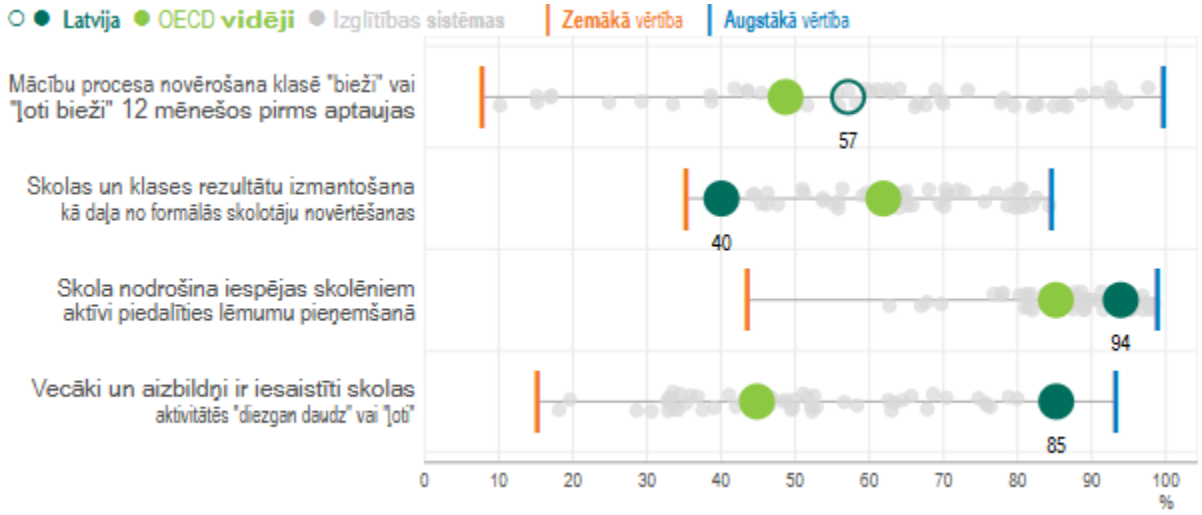
Ko dara augstu vērtēti direktori

- OECD valstu izglītības sistēmās sekmīgie direktori pievērš uzmanību mācību programmai un mācību uzdevumiem, piemēram, mācību stundu novērošanai un atgriezeniskās saites sniegšanai skolotājiem; atbalsta skolotāju vadošo lomu; izmanto skolas un klases rezultātus formālā skolotāju novērtēšanā; seko attīstības/mācību plānu novērtējumam; un aktīvi iesaista ieinteresētās puses lēmumu pieņemšanā un skolas aktivitātēs.

Ierobežota lietošana - À usage restreint

5. attēls. Sekmīgu skolu vadītāju rīcība

Pamatizglītības pakāpes skolu direktoru īpatsvars, kuri ziņo sekojošo

Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 3.8, 3.20, 3.36 un 3.46 tabulas.

Mācību programma un mācīšana

- Latvijā 57% direktoru 12 mēnešus pirms aptaujas 'bieži' vai 'ļoti bieži' novēroja mācību procesu klasē (tuvu OECD vidējam rādītājam: 49%), 76% sniedza atgriezenisko saiti skolotājiem, balstoties uz mācību stundās novēroto (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 56%), un 55% palīdzēja skolotājiem sadarboties jaunu mācīšanas paņēmienu attīstīšanā (līdzīgi kā OECD vidējais: 60%). No 2018. līdz 2024. gadam mācību stundu novērošana pieauga par 21 procentpunktu (OECD vidējais rādītājs tajā pašā periodā pieauga par 7 procentpunktiem).

Skolotāju novērtējums

- Latvijā 40% direktoru izmanto skolas un klases rezultātus kā daļu no formālās skolotāju novērtēšanas (zemāks nekā OECD vidējais rādītājs: 62%), un 59% ziņo, ka pilnveides vai profesionālās attīstības plāns tiek izstrādāts 'lielākoties' vai 'vienmēr' pēc formāla skolotāju novērtējuma (augstāks par OECD vidējo rādītāju: 47%). No 2018. līdz 2024. gadam skolas un klases rezultātu izmantošana kā daļa no formālās skolotāju novērtēšanas samazinājās par 27 procentpunktiem (OECD vidējais rādītājs tajā pašā periodā samazinājās par 9 procentpunktiem).

Kopīga lēmumu pieņemšana

- Latvijā iespēju nodrošināšana darbiniekiem aktīvi piedalīties skolas lēmumu pieņemšanā ir universāla, un par to ziņo 100% direktoru (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 98%). 96% ziņo, ka vecākiem un aizbildņiem ir iespējas aktīvi piedalīties skolas lēmumos (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 81%), un 94% ziņo to pašu par skolēniem (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 85%). No 2018. līdz 2024. gadam direktoru īpatsvars, kas ziņoja, ka viņu skola ļauj skolēniem piedalīties skolas lēmumos, nemainījās (OECD vidējais rādītājs tajā pašā periodā pieauga par 6 procentpunktiem).

Saiknes ar skolēniem, vecākiem un kopienu

- Latvijā 88% direktoru ziņo, ka vismaz reizi nedēļā velta laiku skolēniem (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 80%), 85% ziņo, ka vecāki un aizbildņi 'diezgan daudz' vai 'daudz' ir iesaistīti skolas aktivitātēs (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 45%), un 88% ziņo, ka skola 'diezgan daudz' vai 'daudz' sadarbojas ar vietējo kopienu (augstāk nekā OECD vidējais rādītājs: 70%). Direktoru

Ierobežota lietošana - À usage restreint

īpatsvars, kas ziņo, ka vecāki un aizbildņi ir iesaistīti skolas aktivitātēs, no 2018. līdz 2024. gadam nemainījās (OECD vidējais rādītājs attiecīgajā periodā samazinājās par 4 procentpunktiem).

Kā atbalstīt direktorus

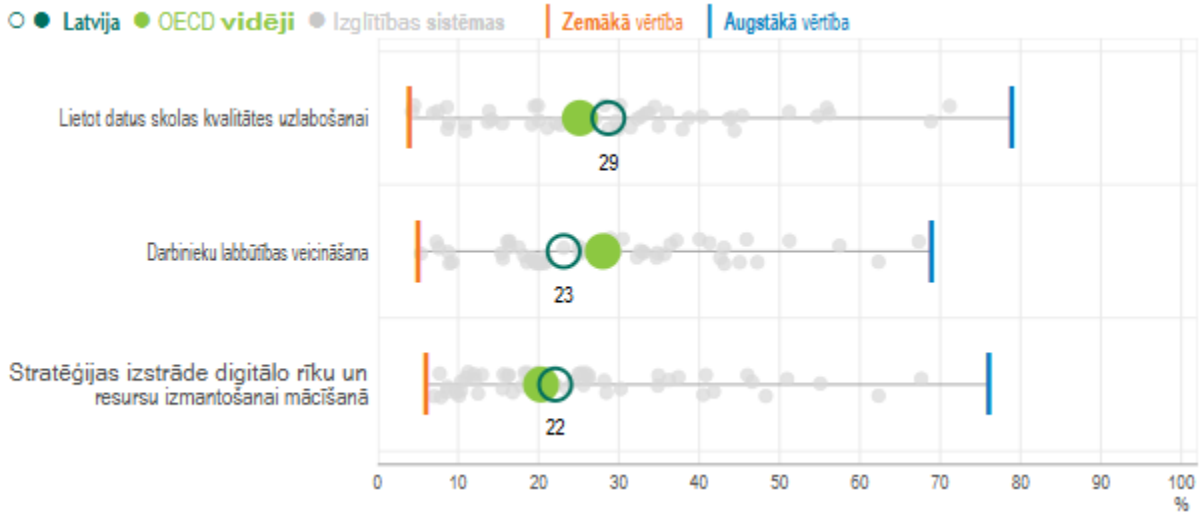
Profesionālā pilnveide

- OECD izglītības sistēmās pārliecinošāka mācību vadība parasti ir saistīta ar dalību divās pastāvīgās profesionālās pilnveides formās: personīgi iniciētās klātienes mācību aktivitātēs un tiešsaistes mācībās par digitālo mācību rīku izmantošanu.

- Latvijā 83% direktoru ziņo, ka 12 mēnešos pirms aptaujas ir piedalījušies pašu iniciētās mācību aktivitātēs (līdzīgi kā OECD vidējais rādītājs: 80%), savukārt 79% ziņo, ka ir piedalījušies kursos par digitālo resursu un mācību rīku izmantošanas stratēģijas izstrādi (vairāk nekā OECD vidējais rādītājs: 65%).

6. attēls. Direktoru biežāk minētās profesionālās pilnveides vajadzības Latvijā

Pamatizglītības pakāpes skolu direktoru īpatsvars, kuri ziņo par profesionālās pilnveides "augstu nepieciešamību" šādās jomās

Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 4.21. tabula.

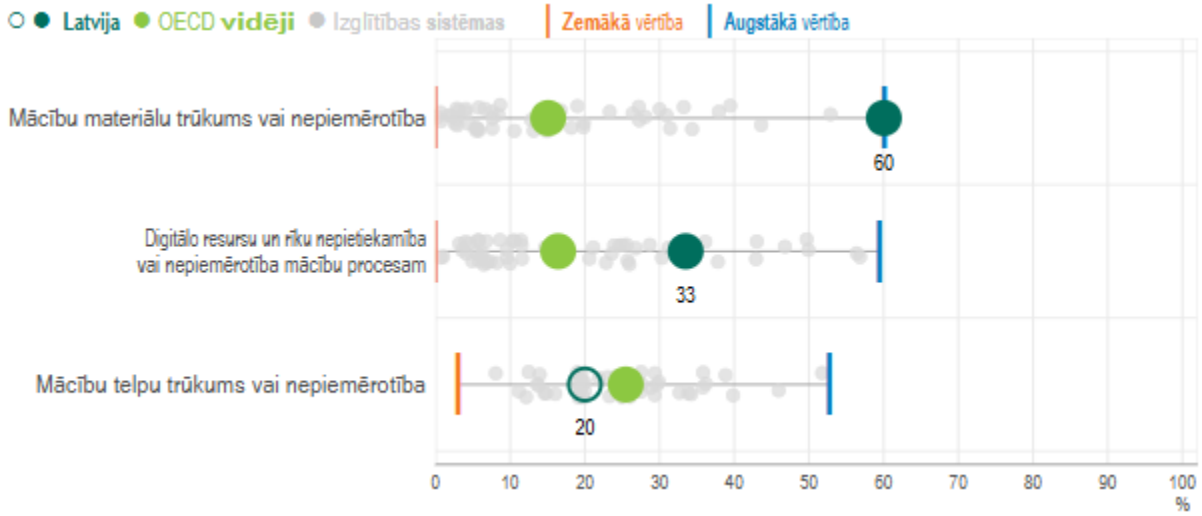
- Latvijā direktoru visbiežāk ziņotās mācību vajadzības ir: datu izmantošana, lai uzlabotu skolas darba kvalitāti (29%), darbinieku labbūtības veicināšana (23%) un stratēģijas izstrāde digitālo rīku un resursu izmantošanai mācīšanā (22%). Vidēji OECD izglītības sistēmās direktoru visbiežāk ziņotās profesionālās mācīšanās vajadzības ir: darbinieku labbūtības veicināšana (28%), skolotāju sadarbības veicināšana (27%), datu izmantošana, lai uzlabotu skolas darba kvalitāti (25%) un skolu vadība (25%).

Ierobežota lietošana - À usage restreint

Materiālie resursi

7. attēls. Visbiežākie materiālo resursu ierobežojumi, par kuriem Latvijā ziņojuši skolu direktori

Pamatizglītības pakāpes skolu direktoru īpatsvars, kuri ziņo, ka skolas kapacitāte nodrošināt kvalitatīvu mācību procesu ir "diezgan daudz" vai "ļoti" ierobežota šādu materiālo resursu nepietiekamības dēļ

Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, 4.26 tabula.

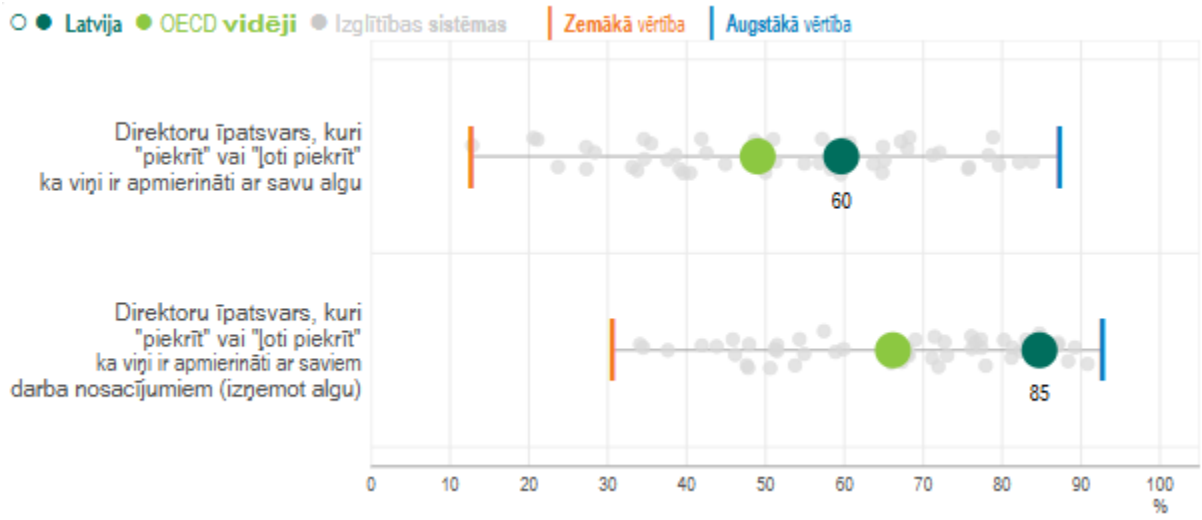
- Latvijā direktori visbiežāk ziņo par mācību materiālu (60%), digitālo resursu un mācību rīku (33%) un mācību telpu (20%) trūkumu vai nepiemērotību. Vidēji OECD izglītības sistēmās direktori visbiežāk ziņo par mācību telpu trūkumu vai nepiemērotību (25%), fiziskās infrastruktūras nepietiekamību (24%) un digitālo resursu un rīku nepietiekamību (16%) kā tiem materiālo resursu ierobežojumiem, kas "diezgan daudz" vai "ļoti" kavē skolas spēju nodrošināt kvalitatīvu mācīšanu.

Ierobežota lietošana - À usage restreint

Darba nosacījumi

8. attēls. Direktoru apmierinātība ar darba nosacījumiem

Pamatizglītības pakāpes skolu direktoru īpatsvars, kuri "piekrīt" vai "stingri piekrīt", ka ir apmierināti ar šādiem sava darba līguma aspektiem

Piezīme: Statistiski nozīmīgas atšķirības starp Latvijas un OECD vidējo rādītāju tiek izceltas ar aizpildītiem apļiem.
Avots: OECD, *TALIS 2024 datubāze*, tabulas 4.42 un 4.48.

- Latvijā 60% direktoru ir apmierināti ar savu algu (augstāks nekā OECD vidējais rādītājs: 49%). No 2018. līdz 2024. gadam to vadītāju īpatsvars, kuri ir apmierināti ar savu algu, pieauga par 18 procentpunktiem (OECD vidējais rādītājs šajā laikposmā pieauga par 6 procentpunktiem).
- 85% direktoru ir apmierināti ar saviem nodarbinātības nosacījumiem (augstāks par OECD vidējo rādītāju: 66%). No 2018. līdz 2024. gadam to vadītāju īpatsvars, kuri ir apmierināti ar saviem nodarbinātības nosacījumiem (neskaitot atalgojumu), nemainījās (arī OECD vidējais rādītājs tajā pašā laikposmā nav mainījies).

Datu avoti

Visi šajā aprakstā sniegtie dati atrodami ziņojumam pievienotajās tabulās (OECD, 2026):

- Augsts vadošās lomas novērtējums ir svarīgs: tabulas 1.2, 1.3, 1.17, 1.18, 1.19, 1.20, 1.21, 1.22, 1.23, 1.24, 1.25, 1.28 un 1.29 (skatīt šeit: https://stat.link/l0e86u).
- Sekmīgie direktori tiek vērtēti augstāk: tabulas 2.22, 2.23, 2.25, 2.28 un 2.34 (skatīt šeit: https://stat.link/p5csei).
- Ko dara augstu vērtēti direktori: tabulas 3.1, 3.2, 3.5, 3.6, 3.8, 3.11, 3.14, 3.18, 3.20, 3.22, 3.23, 3.25, 3.34, 3.35, 3.36, 3.40, 3.41, 3.42, 3.44, 3.45, 3.46, 3.48, 3.49, 3.50 un 3.51 (skatīt šeit: https://stat.link/cdakqp).
- Kā atbalstīt direktorus: tabulas 4.5, 4.21, 4.26, 4.42, 4.47 un 4.48 (skatīt šeit: https://stat.link/mqb50h).

Ierobežota lietošana - À usage restreint

Atsauces

OECD (2026), *The Value of Principals (TALIS 2024),* TALIS, OECD Publishing, Parīze, https://doi.org/10.1787/a2cdb777-en.

OECD (2025), *Results from TALIS 2024: The State of Teaching*, TALIS, OECD Publishing, Parīze, https://doi.org/10.1787/90df6235-en.

OECD (drīzumā), *Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2024 Technical Report*, OECD Publishing, Parīze.

OECD (drīzumā), *Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2024 User Guide*, OECD Publishing, Parīze.

Par publikāciju atbild OECD ģenerālsekretārs. Šeit paustie viedokļi un argumenti ne vienmēr atspoguļo OECD dalībvalstu oficiālo nostāju.

Šis dokuments, kā arī jebkuri šeit iekļautie dati un kartes, neskar nevienas teritorijas statusu vai suverenitāti, starptautisko robežu un robežu noteikšanu, kā arī jebkuras teritorijas, pilsētas vai apgabala nosaukumu.

Vairāk par TALIS 2024 lasāms https://www.oecd.org/en/about/programmes/talis.html.

Dati izpētei, vizualizēšanai, salīdzināšanai un analīzei pieejami http://gpseducation.oecd.org/.

Jautājumus var adresēt TALIS komandai Izglītības un prasmju direktorātā: edutaliscontact@oecd.org.

Šo apkopojumu sagatavojuši *Rodolfo Ilizaliturri* un *Gabor Fülöp*, Izglītības un prasmju direktorāts.

Translated from OECD (2026), The Value of Principals (TALIS 2024) – Country notes: Latvia, OECD Publishing, Paris.

In the event of any discrepancy between the original work and the translation, only the text of the original work should be considered valid.

Par šo publikāciju atbild OECD ģenerālsekretārs. Šeit paustie viedokļi un izmantotie argumenti ne vienmēr atspoguļo OECD dalībvalstu oficiālos viedokļus.

Šis dokuments, kā arī visi tajā iekļautie dati neskar nevienas teritorijas statusu vai suverenitāti, starptautisko robežu un robežu noteikšanu un jebkuras teritorijas, pilsētas vai teritorijas nosaukumu.

Statistikas datus par Izraēlu nodrošina un par tiem atbild attiecīgās Izraēlas iestādes. Tas, ka OECD izmanto šādus datus, neskar Golānas augstienes, Austrumjeruzalemes un Izraēlas apmetņu statusu Rietumkrastā saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

Turcijas Republikas piezīme
Šajā dokumentā minētā informācija par "Kipru" attiecas uz salas dienvidu daļu. Uz salas nav vienotas administrācijas, kas pārstāvētu gan turku, gan grieķu kipriešu kopienas. Turcija atzīst Ziemeļkipras Turku Republiku (TRNC). Līdz brīdim, kad Apvienoto Nāciju kontekstā tiks atrasts ilgstošs un taisnīgs risinājums, Turcija saglabās savu nostāju attiecībā uz "Kipras jautājumu".

Visu Eiropas Savienības OECD un Eiropas Savienības dalībvalstu piezīmes
Kipras Republiku atzīst visas Apvienoto Nāciju dalībvalstis, izņemot Turciju. Šajā dokumentā sniegtā informācija attiecas uz teritoriju, kas atrodas Kipras Republikas valdības faktiskajā kontrolē.

Kosova: Šis dokuments neietekmē, un tas atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijai 1244/99 un Starptautiskās Tiesas konsultatīvajam viedoklim par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Pilns ziņojuma teksts pieejams angļu valodā: OECD (2026), *Results from TALIS 2024: The State of Teaching*, TALIS, OECD *Publishing*, Parīze, https://doi.org/10.1787/90df6235-en

© OECD 2026

Attiecinājums 4.0 Starptautiskā licence (CC BY 4.0)

Šis darbs ir pieejams saskaņā ar Creative Commons Attribution 4.0 International licenci. Izmantojot šo darbu, jūs piekrītat šīs licences (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) noteikumiem.

Attiecinājums – jums ir jācitē darbs.

Tulkojumi – jācitē oriģināldarbs, jānorāda izmaiņas oriģināldarbā un jāpievieno šāds teksts: Ja rodas neatbilstība starp oriģināldarbu un tulkojumu, tikai oriģināldarba teksts ir uzskatāms par derīgu.

Pielāgojumi – jānorāda oriģināldarbs un jāpievieno šāds teksts: Šis ir OECD oriģināldarba pielāgojums. Šajā pielāgojumā paustie viedokļi un argumenti nav uzskatāmi par tādiem, kas atspoguļo OECD vai tās dalībvalstu oficiālo nostāju.

Trešo pušu materiāli – licence neattiecas uz trešo pušu materiāliem darbā. Ja izmantojat šādu materiālu, jūs esat atbildīgs par trešās puses atļaujas saņemšanu un jebkādām pretenzijām par pārkāpumiem.

Jūs nedrīkstat izmantot OECD logotipu, vizuālo identitāti vai vāka attēlu bez skaidras atļaujas vai ieteikt, ka OECD apstiprina jūsu darba izmantošanu.

Jebkurš strīds, kas rodas saistībā ar šo licenci, tiek izšķirts šķīrējtiesā saskaņā ar Pastāvīgās šķīrējtiesas (PCA) 2012. gada šķīrējtiesas noteikumiem. Šķīrējtiesas atrašanās vieta ir Parīze (Francija). Šķīrējtiesnešu skaits ir viens.

Šis tulkojums sagatavots Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijā. Jebkādu neatbilstību gadījumā starp oriģinālo tekstu angļu valodā un tulkojumu, par atbilstošu uzskatāms tikai oriģinālais teksts..